

від своїх і чужих за свої безкомпромісні національні переконання їй поступування. А коли Бог дасть дочекатися діток своїх, виховайте їх національно так само, як ми виховали вас. 27 квітня 1937 р.” [7, 101]. Домініка Данилівна – приклад вірного служіння Україні, глибокого шанування чоловіка та його праці, великоматеринської любові в ім’я національного виховання своїх дітей.

Доля української жінки була складною, тернистою. Та завжди були жінки, що примножували, збагачували культурно-мистецькі та освітницькі здобутки попередників. Великий внесок зробили Софія Русова, Олена Пчілка, Леся Українка, Олена Теліга, Ліна Костенко та інші славні дочки України.

Сьогодні українська жінка не стоїть останньою у суспільних проблем. Вона творить історію, дивиться в майбутнє, вірить в щасливий день України.

Література

1. Іларіон, митрополит. Дохристиянські вірування українського народу. – К.: АТ ”Обереги”, 1992. – 424 с.
2. Культурне відродження в Україні: історія і сучасність. – Львів: Астериcк, 1993. – 218 с.
3. Митрополит Іларіон (Іван Огієнко). Життєписи великих українців. – К.: Либідь, 1999. – 669 с.
4. Мирний Панас. Зібрання творів: У 7-ми т. – К., 1969. – Т.3.
5. Погрібний А. Якби ми вчилися так, як треба... – К.: Видавничий центр ”Просвіта”, 1999. – 336 с.
6. Тимошик М. ”Лишусь навіки з чужиною”... Митрополит Іларіон (Іван Огієнко) і українське відродження. – Вінніпег-Київ, 2000. – 545 с.
7. Українська культура. – К.: Либідь, 1992. – С.40-72.

Анотація

I.Ogієнко про роль жінки в духовному житті України.

The role of women in cultural life of Ukraine. It is basist on the works of I.Ogienko.

Юрій Малихін
м. Житомир

ІВАН ОГІЄНКО ПРО КНИГОДРУКУВАННЯ НА ЖИТОМИРЩИНІ

Відомо, що виникнувши в Німеччині, друкарство надзвичайно швидко розповсюдилось по всіх країнах, зокрема на українських та білоруських землях. За твердженням І.І.Огієнка, у Житомирі друкарство впровадилося у 1760 р. – саме тоді у Бердичеві

минохи кармелітського монастиря заснували свою латино-польську друкарню і почали "енергійно" видавати книжки [1, 331]. У 1840 р. цю друкарню було перенесено до Житомира. Окрім кармелітської, у Бердичеві працювало ще дві друкарні, які були засновані євреями. Коли виникли ці друкарні, достеменно не відомо, а от проіснували вони до 1850 р. і були закриті російським царським урядом.

З праць Огієнка дізнаємося, що у Житомирі перша друкарня з'явилася лише у 1783 р. Її заснував житомирський суд. У ній друкувалися лише судові справи винятково польською мовою. Віднайшов дослідник і згадки про Махнівецьку друкарню, яку у містечку Махнівка заснував граф Потоцький у 1793 р. Історія цієї друкарні є надзвичайно цікавою: двічі змінювався її власник, а у 1802 р. вона була продана на аукціоні за 3520 злотих купцю Селезньову.

Отож, у період з 1760 по 1850 рр. можна говорити лише про існування п'яти друкарень на землях, що тільки з 1937 р. стали називатись Житомирською областю. Можливо, така мала їх кількість і спричинила проблеми, пов'язані з друком на Житомирщині у наш час. Найперше – не було в кого перейняти досвід, бо хоча друкарні знаходились на українських землях, українськими назвати їх важко – це видно і з мови, якою друкувалися книги, і з того, що друкувалося, і з того, хто друкував.

У наш час друкарська справа у Житомирі активно розвивається, проте не без проблем, що обумовлені найбільше економічним станом видавництв, "самвидавами" непередбаченого гатунку, високими податками на українську книжку та ін.

Анотація

У статті, за матеріалами І.Огієнка, відображені в основних рисах історію книгодрукування на Житомирщині та названі у цьому зв'язку проблеми видавництв сьогоднішніх.

The article based on I.Ohienko's works depicts the history of bookprinting in Zhytomyr region end enumerates the problems of present-day publishing.

Література

1. Огієнко І.І. Історія українського друкарства. – К.: Либідь, 1994.